

Gol în poarta drepturilor omului din regiunea transnistreană

Astăzi, 30 noiembrie, la orele 22.00, în cadrul Ligii Europei, Sheriff Tiraspol va juca un nou meci de fotbal cu echipa cehă Slavia Praga. Meciul se va desfășura la Tiraspol, deși organizații neguvernamentale de apărare a drepturilor omului și lideri de opinie din R. Moldova au solicitat, în repetate rânduri, ca FMF, UEFA și FIFA să-și respecte angajamentele asumate privind promovarea și respectarea drepturilor omului, atunci când autorizează desfășurarea unor partide în zona controlată de regimul separatist de la Tiraspol.

În demersurile expediate acestor instituții se spune că „teritoriul din stânga Nistrului rămâne un spațiu închis, izolat controlat de un regim ilegal, unde drepturile omului nu pot fi promovate, monitorizate, evaluate și apărate”.

În unul dintre ultimele sale mesaje mediatizate în ajunul zilei de 18 iulie 2023, când la Tiraspol, în primul tur al UEFA Champions League, s-a desfășurat meciul de fotbal dintre Sheriff Tiraspol și Farul Constanța, Asociația Promo LEX a atenționat că decizia luată de UEFA de a transfera meciul de fotbal de la Chișinău la Tiraspol contravine angajamentelor asumate de FMF, UEFA și FIFA în promovarea și respectarea drepturilor omului. „Teritoriul din stânga Nistrului rămâne un spațiu închis, izolat, controlat de un regim ilegal, unde drepturile omului nu pot fi promovate, monitorizate, evaluate și apărate”, se spune în acea declarație.

Sheriff nu este un simplu club de fotbal

A urmat un mesaj complex, lansat în adresa UEFA în ajunul meciului din 26 iulie 2023, Sheriff Tiraspol – Maccabi Haifa. De această dată, Promo-LEX sublinia că „Sheriff nu este un simplu club de fotbal. Acesta este un holding format dintr-un grup de companii care dețin monopol pe segmentele strategice ale economiei locale, care achită zeci de milioane de dolari anual la bugetul local al regiunii transnistrene și care controlează viața social-politică a regiunii”.

În mesaj se mai spune că holdingul Sheriff, care deține și clubul de fotbal cu același nume, exercită controlul asupra teritoriului regiunii transnistrene a R. Moldova prin intermediul administrațiilor locale și regionale, aflate în afara oricărui control al autorităților constituționale. Deoarece deține controlul efectiv asupra unei părți a R. Moldova, holdingul Sheriff trebuie să asigure acces liber în regiune pentru jurnaliști, apărători ai drepturilor omului,

avocați, dar și să elibereze imediat și necondiționat activiștii civici încarcerați în închisorile transnistrene, să asigure revocarea unor norme care limitează drepturile omului, cum ar fi „legea Gurețchi” sau modificările din 2018 la legea organizațiilor necomerciale.

Două meciuri după o decizie nejustificată a UEFA

Cele două meciuri din iulie 2023 aveau loc la Tiraspol după ce, în 2022, UEFA anunțase despre interzicerea organizării meciurilor de fotbal sub egida sa în regiunea transnistreană din motive de securitate. Tot în acel an, din aprilie 2022, în contextul războiului din Ucraina, administrația de facto de la Tiraspol introdusese cod roșu, ulterior – galben, de amenințări teroriste, care așa și nu a fost modificat sau anulat. În aceste condiții, pe 4 iulie 2023, în ajunul celor două meciuri programate să aibă loc pe stadionul din Tiraspol, Comitetul Executiv al UEFA a luat o decizie nejustificată de a permite desfășurarea acelor meciuri, constata Promo-Lex.

„Comunitatea internațională, inclusiv organizațiile sportive FMF și UEFA, trebuie să fie mai responsabile și să acționeze ferm pentru a contribui la promovarea păcii, a valorilor și principiilor pe care afirmă că le respectă”, sesiza Promo LEX, precizând că desfășurarea meciului pe stadionul din Tiraspol este un cadou generos, inclusiv de imagine, dar și financiar, pentru administrația ilegală, contribuind la consolidarea regimului separatist care continuă sugrumarea drepturilor omului, ignorând principiile și valorile democratice.

Potrivit [raportului financiar oficial](#), prezentat de CF Sheriff pentru anul 2022 – din suma totală a veniturilor obținute de Clubul de Fotbal Sheriff, 73% constituie transferurile de la UEFA. Potrivit aceluiași raport, până în 2022, UEFA acordase CF Sheriff suma de 467,4 milioane de lei circa 23,09 milioane de euro), transferurile financiare de la UEFA în anul 2022

fiind de 161,6 milioane de lei (circa 8,2 milioane de euro).

Experții susțin că, indirect, aceste sume fabuloase de bani susțin acțiunile regimului de la Tiraspol, care menține cea mai înaltă rată de încarcerare din Europa, depășind de peste patru ori media europeană și de peste două ori pe cea a R. Moldova. Același regim refuză să ofere orice fel de garanții sau protecție victimelor torturii, pedepsindu-i cu sancțiuni penale pe cei care depun plângeri la instanțele naționale și internaționale de protecție a drepturilor omului. Bani transferați de UEFA, direct sau indirect, contribuie la deținerea controlului total al holdingului Sheriff asupra regiunii transnistrene, care rămâne inaccesibilă activității libere a jurnaliștilor, avocaților și apărătorilor drepturilor omului.

„Actorii relevanți nu au luat o atitudine proactivă și nu au încercat să atragă la răspundere persoanele responsabile de violarea drepturilor omului, acceptând tacit și necondiționat desfășurarea meciurilor sportive într-un teritoriu al impunității”, susțin avocații Promo-LEX, subliniind că autoritățile R. Moldova ar trebui să manifeste o reacție mai hotărâtă, mai coerentă, depășind demersurile și reacțiile formaliste sau declarative. „Când se desfășoară evenimente sportive internaționale pe un teritoriu necontrolat, unde drepturile omului sunt grav încălcate, este necesară o abordare robustă și informarea asupra situației reale din teritoriu, or sportul, inclusiv fotbalul nu poate exista izolat de drepturile omului”, explică Promo-LEX.

UEFA a fost informat că holdingul Sheriff poate fi considerat responsabil de încălcarea

drepturilor omului în stânga Nistrului

În contextul perpetuării practicii de desfășurare a meciurilor de fotbal sub egida UEFA la Tiraspol, Asociația Promo-LEX a expediat, la 7 august 2023, o comunicare către președintele UEFA, Aleksander Čeferin și către Comitetul Executiv al organizației, informându-i despre situația reală din stânga Nistrului.

„Holdingul Sheriff poate fi considerat responsabil pentru încălcarea drepturilor omului în stânga Nistrului: acte de discriminare împotriva unor grupuri etnice sau lingvistice, restrângerea libertății de exprimare și a libertății de circulație, persecutarea activiștilor civici și politici”, se spune în adresarea către UEFA, în calitate de organizație care recunoaște principiile fundamentale ale Declarației Universale a Drepturilor Omului și care ar trebui să acționeze ferm și corespunzător pentru a contribui la promovarea păcii și respectarea valorilor și principiilor pentru care pledează.

Potrivit [Angajamentului pentru Drepturile Omului](#), asumat de UEFA: „drepturile omului sunt definite ca fiind principiile morale conform cărora ar trebui să conducem toate activitățile și relațiile”, or, odată cu acordarea permisiunii de desfășurare a meciurilor sportive într-un teritoriu controlat de un holding (un grup privat de persoane) care este direct responsabil de încălcări grave ale drepturilor omului, UEFA își încalcă propriul angajament”, se spune în mesajul Promo-LEX către UEFA, solicitându-i să ia act de circumstanțele de securitate și de situația dezastruoasă a drepturilor omului în regiunea transnistreană, să-și revizuiască decizia de a permite desfășurarea meciurilor sub egida UEFA la Tiraspol, atâta timp cât Holdingul Sheriff nu va asigura respectarea drepturilor omului pe acest teritoriu.

Ion Manole, director Promo-LEX: sunt necesare anumite condiționări pentru organizarea meciurilor sub egida UEFA la Tiraspol

O precizare: personal, cât și echipa Promo-LEX considerăm că FC Sheriff din Tiraspol trebuie și poate continua să joace meciuri în competiții internaționale, deoarece aceasta și-a obținut acest drept într-o competiție cinstită și corectă, devenind campioana R.Moldova. Deci, nimeni nu este în drept să o lipsească de această șansă. Ce vrea Promo-LEX prin campania pe care a inițiat-o? În niciun caz nu este o răzbunare

împotriva regimului de la Tiraspol, pentru interdicțiile impuse celor de la Promo-LEX de a merge în stânga Nistrului. Nu e o noutate. Toată lumea cunoaște că teritoriul controlat de administrația de facto de la Tiraspol este închis pentru jurnaliști, avocați, activiști sau apărători ai drepturilor omului. O realitate pe care o cunoaște toată lumea este și cea că populația din regiune este ostatică acestor condiții. Teritoriul respectiv este bine păzit și ferit de ochii lumii, impunitatea fiind la ea acasă. Nu există niciun cadru normativ sau practic care ar sancționa abuzurile comise în acest teritoriu al R. Moldova. Nu există așa ceva la nivel național și cu atât mai mult nu poate exista așa ceva la Tiraspol.

În 2022, UEFA a considerat că organizarea meciurilor sub egida sa la Tiraspol reprezintă riscuri, cauzate în primul rând de agresiunea rusă împotriva Ucrainei. În mod surprinzător, fără a se înregistra vreo evoluție sau schimbare pozitivă a situației în stânga Nistrului, în 2023, UEFA își anulează propria decizie din 2022. Întrebările noastre ar fi – care au fost circumstanțele care au permis anularea deciziei UEFA din 2022? A plecat armata rusă din Moldova? Și-a retras Rusia munițiile de aici? Sau – a admis Rusia vreo delegație sau comisie care ar putea inspecta depozitele de la Cobasna? Sau, a renunțat oare Tiraspolul la practica de a interzice accesul liber pentru jurnaliști, avocați sau apărători ai drepturilor omului cumva? Și-a anulat comportamentul agresiv și caracterul represiv împotriva locuitorilor din regiune care au o altă opinie? Nu mai sfidează Tiraspolul drepturile și libertățile fundamentale, în mod special, cele ce se referă la libertatea de întruniri, libertatea de exprimare, libera circulație sau și în mod special drepturile politice și culturale? A fost cumva eliberat Victor Pleșcanov, care rămâne încarcerat pentru arborarea drapelului ucrainean în semn de protest împotriva războiului? Evident, nu. Ce are cu toate astea echipa Sheriff? Pentru că ne interesează drepturile omului, încălcate de administrația regiunii, considerăm că sunt necesare anumite condiționări pentru organizarea meciurilor sub egida UEFA la

Tiraspol. Niște condiții impuse prin intermediul organizațiilor internaționale ar putea schimba în bine situația din regiune. Ar oferi anumite garanții victimelor abuzurilor din acest teritoriu. Ar contribui la reducerea fenomenului impunității și ar încuraja oamenii să lupte eficient pentru drepturile lor atunci când acestea sunt încălcate. Reieșind din Angajamentul privind drepturile omului, adoptat în 2021 și Statutul său, Comitetul Executiv al UEFA trebuie să reevalueze decizia de a permite organizarea meciurilor în regiunile temporar ocupate și să ia în considerare măsuri pentru a asigura respectarea drepturilor omului, integritatea presei și siguranța participanților la evenimentele sportive. Impunerea unor condiții ar putea fi considerate măsuri eficiente pentru organizarea meciurilor la Tiraspol.

Sheriff* – mai mult decât un club de fotbal

*Companie-pilon denumită convențional holdingul Sheriff format dintr-un grup de companii care dețin monopol pe segmentele strategice ale economiei locale, care achită zeci de milioane de dolari anual la bugetul local al regiunii transnistrene.

Pentru că deține controlul efectiv asupra unei părți din teritoriul R.M., holdingul Sheriff trebuie să:

- asigure acces liber în regiune pentru jurnaliști, apărători ai drepturilor omului, avocați, etc.
- elibereze imediat și necondiționat activiștii civici (Victor Pleșcanov, Vadim Pogorlețchi etc.).
- asigure revocarea normelor "legale" care limitează drepturile omului.

www.promolex.md

UEFA a lăsat fără răspuns demersul Promo-LEX

Așa cum Promo-LEX nu a primit niciun răspuns la demersurile

sale expediate în adresa UEFA, pe 22 noiembrie, curent, ZdG a contactat această instituție, solicitând o opinie despre posibilele condiționări ale meciurilor jucate sub egida UEFA pe stadionul din Tiraspol, în chiar centrul regiunii separatiste a R. Moldova. Și mesajul ZdG către UEFA a rămas fără răspuns, cel puțin deocamdată.

Așa cum Federația Moldovenească de Fotbal (FMF) dezvoltă un parteneriat de durată cu UEFA, fiind organizatoarea în R. Moldova a tuturor evenimentelor și competițiilor administrate de UEFA, ZdG a solicitat opinia acestei instituții referitoare la necesitatea condiționării de către UEFA a autorizării meciurilor jucate de echipe europene cu Sheriff Tiraspol, în scopul redresării situației drepturilor omului în regiunea transnistreană.

FMF, în răspunsul său către ZdG, susține că în toate acțiunile sale respectă strict cadrul legal și normativ al R. Moldova, care prevede o separare clară a atribuțiilor și responsabilităților, dar și existența unor instituții concrete responsabile de sarcini concrete. „În acest sens, cazurile de încălcare a drepturilor omului sunt în responsabilitatea unor instituții publice concrete. Suntem siguri că aceste instituții sunt suficient de atente și hotărâte în realizarea misiunii lor”, afirmă FMF, precizând că întreprinde eforturi în procesul de organizare a meciurilor astfel încât acestea să se desfășoare în conformitate cu standardele UEFA, care reprezintă cele mai bune experiențe europene ale momentului.

În legătură cu meciul care va avea loc la Tiraspol pe 30 noiembrie, Sheriff-Slavia (Praga), . ZdG a solicitat opinia biroului politici de reintegrare despre importanța condiționării autorizării de către UEFA a unor meciuri desfășurate la Tiraspol, acolo unde drepturile omului sunt grav încălcate de autoritățile autoproclamate. Întrebați „cum tratează acest subiect Biroul politici de reintegrare? A existat/există vreo comunicare cu UEFA în acest sens?”, responsabili din cadrul Biroului au confirmat că „au fost

purtate mai multe discuții la subiect cu conducerea FMF, cu evocarea necesității identificării unor soluții alternative pentru desfășurarea meciurilor internaționale cu participarea echipelor din R. Moldova. FMF invocă lipsa infrastructurii fotbalistice adecvate pe teritoriul țării, dar și a stadioanelor de categoria necesară pentru a disputa meciuri internaționale, dar în același timp a menționat că se caută o soluție viabilă în acest sens”.

„Acest subiect este interconectat cu dreptul la libera circulație și cu cel al asigurării securității personale, care din păcate nu sunt respectate în raioanele de est ale țării din motive imputabile provocărilor artificial generate de Tiraspol”, aflăm din răspunsul Biroului politici de reintegrare.

Materialul a fost realizat de Ziarul de Gardă în parteneriat cu Asociația Promo-LEX, în cadrul proiectului „Promovarea respectării drepturilor omului în regiunea transnistreană a Republicii Moldova”, cu suportul financiar al National Endowment for Democracy (NED).